

Rautavaaran alueellinen ennallistamishanke- luonnonhoitohanke

1.Hankkeen tausta ja tavoite

Pohjois-Savo on mukana valtakunnallisessa Priodiversity LIFE-hankkeessa, jonka tavoitteena on luontokadon pysäyttäminen Suomessa. Viime vuonna tunnistettiin Pohjois-Savon LUMO-ohjelmassa 13 monimuotoisuuskeskittymää.

Monimuotoisuuskeskittymistä valittiin Rautavaaran Tiilikan seutu Pohjois-Savon pilottialueeksi kokonaisvaltaisen kunnostamisen toimenpidealueeksi, jonne pyritään keskittämään eri toimijoiden luonnonhoidon ennallistamistoimenpiteitä. Tähän luonnonhoitohankkeeseen on kerätty alueelta Suomen metsäkeskuksen ensimmäiset elinympäristöjen ennallistamiset, joille haetaan toteuttajat Suomen metsäkeskuksen 2026 syksyn toteuttajahaussa. Hankkeet toteutetaan metsätalouden kannustejärjestelmän metka-tuella.

Hankkeen tavoitteena on ennallistaa soiden vesitaloutta ja lisätä niiden monimuotoisuutta sekä vähentää metsäojituksen aiheuttamaa kiintoaine- ja ravinnekuormitusta.

2.Hankealueiden ja toimenpiteiden kuvaus

Hankealueet sijaitsevat kaikki Rautavaaralla. Multasuon hankealue sijaitsee yksitoista kilometriä Rautavaaralta luoteeseen Sonkajärven tien suuntaan, Upesuon hankealue 13 kilometriä luoteeseen Kajaanin tien suuntaan ja Vehkasuon hankealue kuusi kilometriä pohjoiseen Nurmeksien tien suuntaan.

Soiden yhteenlaskettu ennallistamisen vaikutuspinta-ala on noin 30 hehtaaria.

Toimenpiteiden suunnittelua on tehty osana Priodiversity LIFE- hanketta.

2.1. Multasuon hankealue

Multasuon hankealue sijaitsee Rautavaaralla Issakan kylällä, Rautavaara-Sonkajärvi tien eteläpuolella. Multasuon eteläosa on ojitettu vuosikymmeniä sitten, pohjoisosa on ojittamaton suota. Suo on pääasiassa rahkanevaa ja kuivanut myös ojittamattomalla osalla. Suon länsireunassa löytyy pieniä rimpilampia.

Pääosa töistä tehdään Multasuo kiinteistöllä (687-410-36-7) suon eteläosassa. Suo-ojat ojitusalueella ovat mataloituneet, mutta vesi kulkee edelleen ojissa. Suo ennallistetaan tekemällä ojatukoksia sarkaojiin, joiden avulla suo saadaan vettymään ja valuma-alueelta tuleva vesi saadaan ohjattua sarkojen keskelle. Ojatukoksiin tehdään pintavallit ja niiden etupuolelle kaivetaan johdeojat saroille päin. Kuviolla kasvaa harvahkoa männyn taimikkoa eikä niitä tarvitse poistaa. Rakenteiden alle jäävät puut voi poistaa.

Suon keski- ja pohjoisosakin on kuivanut, koska pohjoisosan valuma-alueen vedet on ojituksissa johdettu Multasuon ohi. Keskiosan ja eteläosan vesitaloutta parannetaan johtamalla Multasuon koilliskulman valuma-alueen vesiä takaisin suolle ojatukoksella ja johdeojalla Issakkalampi 687-410-37-2 kiinteistöltä. Suon ennallistamisen yhteispinta-ala on noin 14 hehtaaria.

Toimenpide 1. Suon ennallistaminen

Kiinteistö: Multasuo 687-410-36-7

- 11 ojatukosta pintavalleineen

Kiinteistö: Issakkalampi 687-410-37-2

- 1 ojatukos
- 1 johdeoja

Kuva 1. Näkymä Multasuon sarkaojasta.

2.2 Upesuon hankealue

Upesuon hankealue sijaitsee Rautavaara-Kajaani tien itäpuolella reilut neljä kilometriä Raiskiosta pohjoiseen. Suo on ollut luonnontilaisena keski- ja luoteisosista hyvin märkä, eikä alue ole ojituksesta huolimatta metsittynyt. Nyt suolla kasvaa pääasiassa pieniä männyn taimia.

Suon ennallistaminen tehdään kiinteistöllä Kivelä (687-404-2-5) täyttämällä osa ojista vanhoilla ojamailla (6 kpl) ja tekemällä osaan ojista ojatukokset (10 kpl). Luoteis- ja kaakko-osan ojat täytetään vanhoilla ojamailla, keskiosalla ojat tukitaan ojatukoksilla. Samoin osaan luoteisosan vanhemmista ojista tehdään ojatukoksia. Ojatukoksiin tehdään pintavallit ja niiden eteen tehdään johdeojat sarkojen keskiosiin päin. Suon keskiosan tasanteella on ollut aikaisemmin rimpipintoja. Rajaojan vedet johdetaan kahdella uudella ojalla rajalta takaisin Upesuolle päin ja sieltä vedet valuvat suon luoteisosan sarkaväleille. Työt eivät edellytä puuston poistamista. Rakenteiden alle jäävät puut voi poistaa kaivinkonetyön yhteydessä. Suon ennallistamisen pinta-ala on noin kuusi hehtaaria.

Toimenpide 2. Suon ennallistaminen

Kiinteistö: Kivelä 687-404-2-5

- 6 tukittua ojaa
- 10 ojatukosta ja pintavallia
- 2 johdeoja

Kuva 2. Näkymä Upesuon sarkaojalta.

2.3. Vehkasuon hankealue

Vehkasuon hankealue sijaitsee Lapinjärven pohjoispuolella ja aivan Rautavaara-Nurmestie tien itäpuolella. Alueen aapasuo on ojitettu 1970-luvun alussa. Ennallistettavalla osalla suosta kasvaa kitukasvuista männyn taimikkoa.

Suon ennallistaminen tehdään kiinteistöllä Pienelä (687-407-4-379) johtamalla yläpuoliselta valuma-alueelta vesiä kahdelle ojittamattomana säilyneelle suoalueelle. Hankealueen luoteisosassa sarkaojaan tehdään ojatukos ja uudella ojalla vedet johdetaan pintavaluntaan luonnontilaiselle suolle kohti Vehkasuota. Uuden ojan ja sarkaojien ylityksiin tehdään myös ojatukokset. Hankealueen kaakkoisosaan ojaan, joka tuo vesiä pohjoisesta etelään, tehdään kaksi ojatukosta ja niihin pintavallit. Tukoksista (pato) ylempi ohjaa yläpuoliset vedet pintavaluntaan Vehkasuon rimpipinnoille, alempi pato johtaa luoteisosaan johdettuja vesiä edelleen Vehkasuolle ja estää niitä karkaamasta hankealueen länsireunan laskuojaan. Hankealueen rajalla kulkevaan laskuojaan tehdään kiinteistön rajalle ojatukos pintavalleineen, jolla parannetaan suon eteläosan ennallistumista. Puuston poiston tarve on hyvin vähäinen. Rakenteiden alle jäävät puut voi poistaa konetyön yhteydessä. Suon ennallistamis-pinta-ala on noin kymmenen hehtaaria. Lisäksi ennallistuu naapuri tilan puoleinen neva.

Toimenpide 3. Suon ennallistaminen (sitoumus 4)

Kiinteistö: Pienelä 687-407-4-379

- 6 ojatukosta pinta valleineen,
- yksi uusi johdeoja

Kuva 3. Näkymä Vehkasuolta.

3. Suunnitelman toteutuksessa huomioitavat asiat, jotka eivät tule esille kohdekohtaisissa kuvauksissa:

- Alueellisen suunnittelun yhteydessä on laadittu kirjalliset sitoumukset maanomistajien kanssa.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija laatii tämän yleisluonteisen alueellisen suunnitelman pohjalta yksityiskohtaisen luonnonhoitotöiden toteuttamissuunnitelman ja kiinteistökohtaisen kustannuslaskelman.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija esittelee laatimansa toteuttamissuunnitelman ja kustannuslaskelman maanomistajille ja hankkii maanomistajilta hyväksynnän toteuttamissuunnitelmalle ja kustannuslaskelmalle.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija kerää maanomistajien tukihakemukset ja toimittaa ne yhdellä kertaa Metsäkeskukseen.
- Hankkeen toteuttajaksi valittu toimija sitoutuu pitämään yhteyttä maanomistajiin ja tiedottamaan maanomistajia toimenpiteiden aikataulusta.
- Hankealueilla ei ojitussyhteisöjä.
- Toimenpiteistä on pyydetty lausunto Lupa- ja valvontavirastolta.
- Puuston poistosta toimija sopii maanomistajan kanssa.
- Alustavat kulkuyhteydet on merkattu karttaan. Yksityiskohdat kulkemisesta sovitaan maanomistajan kanssa.

Alueellinen suunnitelma
12.10.2026

- Hyödynnä [luonnonhoidon paikkatietoaineistoja](#) luonnonhoitohankkeen toimenpiteiden tarkemmassa suunnittelussa mm. rakenteiden sijoittelun ja mitoituksen sekä kulkureittien suunnittelussa.

4. Kalusto

Hankkeen rakenteiden toteuttamiseen tarvitaan heikosti kantavassa maastossa liikkuva kaivinkone ja rakentamismateriaalien kuljettamiseen soveltuvaa kalustoa. Mahdollisiin puiden poistoon metsuri.

5. Tavoiteaikataulu

Työt toteutetaan vuosien 2027-2028 aikana.

Yhteyshenkilö/Lisätietoja

Jarmo Laitinen
luonnonhoidon asiantuntija
puh. 040 502 4170
[jarmo.laitinen\(at\)metsakeskus.fi](mailto:jarmo.laitinen(at)metsakeskus.fi)

Liitteet

- Liite 1. Lähestymiskartat
- Liite 2. Toimenpidekartat